Զեւ մեկնեալ Ձեր ի քաղաքէս մերմէ, ես եւ Պ. Թովմաս Եսայեան խնդրեալ էաք ի Ձէնջ եւ Ձեր խոստացեալ թարգմանել զ*Գերեզմանն* Ֆոսքոլոյի. արդ յիշեցուցանեմք Ձեզ զխոստումն Ձեր:

Խոնարհական ողջունիւ սիրոյ՝ մնամ

Գերապատուութեանդ *Խ. Ծառայ*

Կ. Պոլիս, 20 Մայիս, 1864

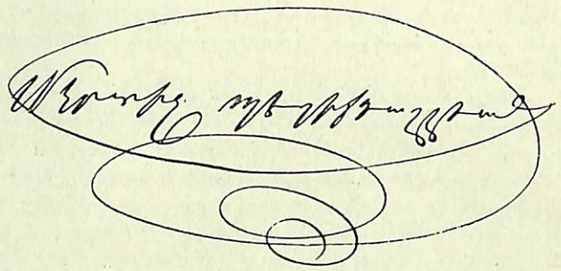

❧ ❧ ❧

Բ. — ՍՐԲՈՒՀԻ ՎԱՀԱՆԵԱՆ (ՏԻՒՍԱԲ)՝ ԱՌ Հ. ԱՐՍԷՆ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

Գերապատիւ Տէր

Ոչ անգիտացեալ զսեփական նորոգամտութիւն մեծահանճար արանց, համարձակիմ ամենայն ակնածութեամբ յայտնել Ձեզ զհիացումն իմ զհանճարոյ Ձերմէ: Նկատեալ զի ի Հայս պակասին բազում առաւելութիւնք ազգաց լուսաւորելոց, մխիթար մեծ է, Տէր, տեսանել զի ի մասին գրականութեան գոյ ի նոսա գոնեայ ոմն ընտրելագոյն զուգակշիռ բարձրագոյն արանց Եւրոպիոյ:

Բարեբաստագոյն համարիմ զանձն իմ ընթեռնուլ զՁեր երկասիրութիւնս ընտիրս եւ մանաւանդ զՀայկ՝ որոյ վսեմութիւն ոճոյն, նոխութիւն եւ միանգամայն փափկութիւն իմաստից, համայն ասել ճարտարութիւն գործոյն՝ կարգեն զնա ի դաս չքնաղագիւտ քերթուածոց: Թողեալ այլոյ ուրումն հանճարեղի զջանսն ի լոյս ածելոյ զմանրամասն գեղեցկութիւնս հրաշակերտի Ձերոյ, շատանամ գյատկութիւնս նորա վայելել:

Համարձակիմ, Տէր, մեծաւ պատկառանօք նուիրել Ձեզ զտողս զայսոսիկ դուզնաքեայս եւ անարուեստս ի չափս զորս ի լոյս ընծայեցէք, ակն ունելով զի ներելոց էք համարձակութեան իմում եւ մանաւանդ նիազութեան գրականական հմտութեանցս, ի միտ առեալ զի ոչ ոք քննէ զմտաւորական կարողութիւն իւր առ ի հուչակել զհանճարն, գրաւեալ զոլով յանդիմադրելի հրապուրանաց նիւթոյն:

Մնամ ամենայն ակնածութեամբ

Գերապատուութեան Ձերում *Խ. Աղախին*

Կ. Պոլիս, 28 Ապրիլ 1864

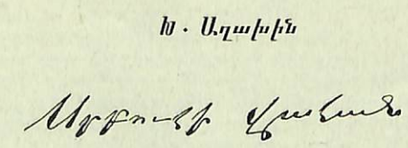

Գ. — ՈՒՂԵՐՁ ԱՌ Հ. Ա. Կ. ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

Ոգի քերթողական զի՞ վրհատեալ յուսահատ
Հերօք արտասուաքորմ չրքնաղ ըզդէմսդդ ըսքողեալ,
Լերանց եւ հովտաց զարթուցանես զարձագանգս
Ի նիչ տրխրազգած զսրտահատորդ անուանելով
Ըզհոմերոս, ըզՎիրգիլ, եւ ըզթասոն եւ ըզմիլտոն:
Ի սէր փարեալ ըզշիրմամբք քոց որդեկաց քաղցրատենչից,
«Սոքա, ասես, էին ծաղկունք շրքեղափայլ իմ պրսակի.
Ըզնոցանէ խրրոխտապանծ շրքով մեծաւ յօրանայի.
Իսկ արդ լոկ լալիւնք ողբոց են իմ պարծանք եղերական»:
Ոգեակ սրբբեա՛ ջրնչեա՛ զարտասուս քո ըզյորդահոս.
Օ՛ն դադարեցո՛ ըզհեծեծանս սրտամաշուկս.
Ակնարկեա՛ զԲագրատունին սիրաբողբոջ, ըղձակաք
Քեզ ընդ առաջ գայ ասելով. «Մա՛յր, դի՛ր ըզքաղ քո ի գրլուխ.
Թէ ոչ գոն իմ եղբարք, սակայն ես կամ վասըն քո»:
Ոգի՛ մո՛ւտ զբարն ի կայք օ՛ն զառաջեաւ որդեկիդ
Ի դայլայլիկ երկնագեղ դաշնակաւոր իւր նրւագաց.
Եւ դափնեօք ըզգրլուխսրն պրսակեալ, կարդա՛ ի խանդ
«Փառօք կեցցե՛ս յաւէտ Մեծ Արսէն Բագրատունի»:

ՍՐԲՈՒՀԻ ՎԱՀԱՆ

Դ. — Գ. Մ. ՊԸՅԸՐԴԼԵԱՆ՝ ԱՌ Հ. ՂԵՒՈՆԴ Վ. ԱԼԻՇԱՆ

Վերապատուելի եւ սիրելի Հայր

Խել մը ժամանակ կայ որ Ձեր Վերապատուութենէն ուղղակի լուր մը չունիմ: Յանցաւորն ես եմ, գիտեմ. բայց յանցանքս ներողամտութեան արժանի է, վասն զի տարիէ մը ի վեր կենացս ընթացքը այնպէս փոխուեցաւ, որ հազիւ ժամանակ կը գտնեմ պաշտօնական գործերուս համար: Փաստաբանութիւն եւ երեսփոխանութիւն քիչ զբաղում չէ վատառողջ անձի մը համար, մանաւանդ որ այս կրկին պաշտօնը կը ստիպեն զիս անդադար ճամբու վրայ ըլլալ:

Զոհ մըն է որ ուզեցի ընել, Հայ անուան պատուին համար, եւ իբրեւ պսակում այն երկարատեւ ճգանց՝ որով Հայրս երկրիս քաղաքական իրաւանց հաւասարութիւնը շահեցաւ մերազնեայց համար:

Պատեհ առիթ գտայ, վերջի ժամանակի կառավարութեան փոփոխմամբ մտնել Օրէնսդրութեան ժողովը՝ իբրեւ Նահանգի պատգամաւոր եւ հետս ալ մտցնել ուրիշ երեք Հայազգի կալուածատէր: Այսպիսի պաշտօնի մը բարոյական շահը մեզի համար անգին է, թէեւ ժամանակի կորուստ կը բերէ: Գոնէ հիմայ կրնանք պարծիլ, թէ Նախարարութենէ զատ, չկայ բարձր պաշտօն որ Հայազգինք կրած չըլլան:

Փարիզու «Nouvelle Revue» Մայիս 15 թուականով պրակին մէջ, Ձեր *Սիսուանին* գաղղիերէն թարգմանութեան ծանուցումը կարդացի: Ուրախացայ կարի շատ: Այնչափ անգին աշխատանքը ափսոս էր որ մնար իբրեւ ծածկեալ գանձ մը: Շնորհք ըրէք խրկելու ինձի Պայեանին թարգմանութեան երկու օրինակը, նշանակելով անոնց գինը:

Ռոմանի քահանայի մը մօտ գտայ հին Աւետարան մը, որուն յիշատակագրութեան օրինակը կը խրկեմ Ձեզի. գիրքը գէշ վիճակի մէջ է:

Մայրս եւ եղբայրքս Վերապատ. Աջդ կը համբուրեն, նմանապէս եւ ես:

Խոնարհ Ծառայ

Եաշ, Մայիս 24 1889

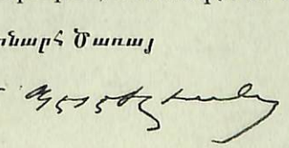

digitised by A.R.A.R.@